

Поетичний образ стихії вогню та води в Австралійській поезії

Є. Фінік

КНТЕУ

Corresponding author. E-mail: finikea@ukr.net

Paper received 16.10.17; Accepted for publication 22.10.17.

Анотація. У статті визначено природу словесного поетичного образу та виявлено передконцептуальні ознаки образів природних стихій вогню і води та розкрито механізми і способи творення цих образів в австралійській поезії. У рамках лінгвокогнітивної парадигми на основі творчого опрацювання положень когнітивної лінгвістики та когнітивної поетики словесний поетичний образ отримав у роботі статус лінгвокогнітивного текстового конструкта.

Ключові слова: поетичний образ, концепт, архетип, природні стихії

Постановка проблеми. Проблема образності набула особливої актуальності у зв'язку з новим когнітивним підходом до тлумачення образних засобів. У світлі теорії концептуальної метафори (М.Фреман, M.Johnson, G.Lakoff, M.Turner) та метонімії (Z.Kovecses), концептуальної інтеграції (G.Fauconnier, M.Turner) образні засоби, зокрема метафора і метонімія тлумачаться як власне способи мислення. У когнітивній поетиці (О.П. Воробйова, Л.І.Белехова, О.М. Кагановська, В.Г. Ніконова, М. Freeman, R. Tsur, P.Stockwell) на основі положень когнітивної лінгвістики розроблена теорія словесного поетичного образу (Л.І.Белехова), визначено особливості його формування, підґрунтям яких слугує концептуальна метафора, метонімія (С.А.Андреева, Л.В.Димитренко, С.О.Хахалова, Н.А.Чес), концептуальний оксиморон (О.С. Маріна, О.Г. Скідан), порівняння (О.Й.Філіпчик, Н.В.Ярова), розкрито лінгвокогнітивні механізми формування й особливості функціонування в художніх текстах різних авторів і літературно-стильових напрямів (Л.І. Белехова, Н.Ю. Безребра, Н.В. Воробей, Л.В.Димитренко). Наразі встановлено концептуальні особливості формування тропів та способів їх реалізації не лише в поетичному тексті, а й у художньому дискурсі (О.А. Бабелюк, Н.П. Ізотова, І.А.Трубенко).

Проте австралійський поетичний дискурс демонструє низку унікальних образів, що визначають особливості національного менталітету та культури Австралії. До таких образів належать образи природних стихій. Природні стихії розглядаються як цілі смислові комплекси і можуть реалізовуватися не тільки в тих образах, які прямо пов'язані зі стихіями. Під образністю природних стихій ми розуміємо різноманітні словесні поетичні образи, в яких змальовано такі природні стихії, як буревії, грози, шторми, тайфуни, цунамі, землетруси, пожежі, потопа, тощо.

На Землі немає жодної іншої країни з таким діапазоном екстремальних погодних явищ як Австралія: величезна внутрішня пустеля, яка акумулює тепло, навколишній всю країну нагрівається океан, який сприяє підвищенню рівня моря і надпотужні бурі, посуха, вулкани і лісові пожежі. До природних катастрофам зазвичай відносять природні феномени і структурні трансформації, що викликаються енергією, що звільняється природними елементами (землею, водою, повітрям, вогнем): землетруси, цунамі, виверження вулканів, зсуви, сильні снігопади, провали, лавини, повені зливи, танення льодовиків, сілі, тай-

фуни, торнадо, пожежі. Однак творення образності природних стихій та їх міфопоетичний (архетипний) зміст і особливості функціонування не отримали належного висвітлення, що і стало **передумовою вибору проблеми дослідження.**

Об'єктом роботи слугують словесні поетичні образи австралійської поезії, в яких відображені природні стихії.

Предметом виступають когнітивно – семіотичні властивості поетичних образів природних стихій.

Мета роботи полягає у виявленні номінативних засобів формування словесних поетичних образів стихій вогню і води та особливостей їх функціонування в австралійській поезії.

З давніх – давен природа є могутнім і невичерпним джерелом різноманітних образів, які віддзеркалюють осягнення людиною навколишнього світу. Образність природних стихій розгортається крізь призму відображення загальної картини світу тієї чи іншої епохи та етносу. У ній співвідносяться аспекти чуттєвого та раціонального, пізнавального та дієво-творчого, вона відображає та є безпосередньо пов'язаною з типом стосунків між особистістю, природою і суспільством.

Словесний поетичний образ – це фрагмент тексту, певна конструкція у лнійному ланцюжку, що несе образну інформацію і в якій на основі співставлення (отожнення) таксономічно різних понять словесно виражений певний концепт. Грунтуючись на теорії образів І. В. Арнольд, поетичний образ стихії корелює з наступними аспектами метафоричної образності, узагальненими О. П. Воробйовою, а саме: "1) референційний аспект – поетичний образ стихії тлумачимо як спосіб відображення зовнішнього світу у свідомості людини [3, с. 113; 9, с. 77–78]; 2) естетико-концептуальний аспект – поетичний образ стихії виступає основним засобом художнього узагальнення дійсності; 3) емотивний аспект, поетичний образ стихії постає як "знак об'єктивного корелята переживань людини" [там само]; 4) аксіологічний аспект – у процесі пізнання навколишнього світу, а саме природи, передається певне ставлення до того, що відображено [там само]; 5) апперцепційний аспект, пов'язаний із психологічною дійсністю образу, а саме поетичний образ стихії репродукує у свідомості людини минулий досвід відчуттів і сприйняття, одночасно конкретизуючи інформацію, отриману з художнього твору, шляхом залучення спогадів про сенсорні відчуття і психічні переживання людини [3, с. 114; 9, с. 77–78]; 6) сугестивний аспект, який розкриває поетичний образ

стихії як “ефективний засіб компресії при передачі інформації” [3, с. 116] та втілення переживань, що не піддаються вербалізації [9, с. 77–78]; 7) семіотичний аспект, згідно з яким “система образів кожної епохи складає певний код, знання якого необхідне для сприйняття повідомлення”; 8) інтегративний аспект, у межах якого відбувається конвергенція різних засобів чи модусів експресивності, які виконують спільну функцію, створюючи єдиний образ [там само]; 9) евристичний аспект, як “певна модель дійсності, яка відновлює отриману від дійсності інформацію у новій сутності” із застосуванням принципу зворотного зв'язку [3, с. 113–114], стаючи у такий спосіб фактом реальної дійсності [9, с. 77–78]; 10) синергетичний аспект, який передбачає неочікуваність напруженого зіставлення далеких між собою предметів, чию помітну подібність відпінювали б риси розбіжності” [3, с. 114; 9, с. 77–78].

Спираючись на лінгвістичну поетику О. О. Потебні вважаємо, що поетичний текст поєднує “зміст (або ідею), що відповідає чуттєвому образу чи поняттю, розвинутому з нього; внутрішню форму, образ який указує на зміст і відповідає уявленню (яке також має значення як символ, натяк на відому сукупність чуттєвих сприймань або на поняття); зовнішню форму, в якій об'єктивується художній образ” [13, с. 26]. Виходячи з того, що будь-яка мовна одиниця (слово, речення, текст) на теренах когнітивних досліджень розуміється як тривимірна величина [8, с. 147, 219], образ природної стихії являє собою лінгвокогнітивний конструкт, який інкорпорує в собі передконцептуальну, концептуальну й вербальну площини.

Ми розглядаємо поетичний образ стихій як особливий елемент ментального простору індивіда (австралійців), який базується на відповідних культурних традиціях. Ментальний простір – це контактна ланка між концептуальним і семантичним просторами поетичного тексту [2; 8, с. 140].

Підґрунтям поетичних образів стихій слугують архетипи. Архетипи вважаються передконцептуальною основою формування словесних поетичних образів. Вони – передзнання людства, “закодована можливість множинності, що є гарантією проти глухих кутів еволюції” [17, 53] і є це нервом словесного поетичного образу в тому смислі, що він забезпечує як формування, так і функціонування останнього [7,14].

До прикладу розглянемо як концептуальні імплікації архетипу Вода актуалізуються у вірші Лаенела Фогаті “A LIE”. Залежно від номінативних одиниць, що його активують, імплікуються ознаки динамізму (*roaring tide*), спокою (*lagoon*), плинності (*whispers the river*), руху (*streams*). Персоніфікація образу ріки “*softly whispers the river*”, зміна його атрибутивних ознак від спокою до руху та залучення прийомів алітерації, асонансу й паронімічної атракції “*How softly whispers the river and streams in endless waters*” сприяють емоційному відгуку у читача, змушують його співпереживати, відчувати єдність та цілісність природних процесів.

Характеризуючи образ води у своїй роботі «Вода і мрії», Г. Башляр акцентує увагу на співвідношенні понять життя і смерть. Вода, будучи джерелом життя всього живого, втілюється в міфологічному образі

річки забуття Лети, яка, згідно міфологічним поглядам, є своєрідним пластичним посередником між життям і смертю. Посилаючись на праці К. Юнга, Г. Башляр вважає, що людині притаманне бажання, «щоб темні води смерті стали водами життя, щоб смерть і її обійми стали материнським лоном, за аналогією з тим, як море, поглинувши сонце, знову починає його у своїх глибинах» [5, 36]. Вода здавна сприймалася як «універсальний символ чистоти, родючості і джерело самого життя», але одночасно з цим у фольклорі закріпилося і стародавнє архетипне значення води як перехідного стану від смерті до життя. У міфах річка або море часто поділяють світи живих і мертвих. Когнітивно – семіотичний аналіз австралійських поетичних текстів дозволяє виявити механізми парадоксальної реалізації поетичного образу стихії води, осмислити явища й події шляхом протиставлення їх суттєвих ознак і властивостей. Вода – це не тільки лоно та купіль світу і людини, але і та смертна матерія, в яку вони втілюються на краю – «на межі» часу і простору. Будучи універсальною скарбницею всього релігійного досвіду людства, пам'яті про своє походження з вод світового океану, водний, або морський, комплекс уявлень по-різному освоювався і продукувався, висловлювався, втілювався в міфопоетичних моделях різних народів світу [4; 5].

Вербалізація образу стихії води в австралійській поетичній традиції відбувається через лінгвокогнітивні механізми аналогового, субститутивного, контрастивного мапування із залученням когнітивних операцій конкретизації, спеціалізації, модифікації та лінгвокогнітивних процедур (розширення, узагальнення, компресії), що задіяні у формуванні концептуальної та вербальної іпостасі словесних образів [7,16]. Сміслові ознаки архетипу ВОДА, що репрезентовані в австралійських поетичних текстах, поділені на два смислові блоки відповідно до двох домінантних архетипних ознак «смерть» та «очищення» / «життя». Архетипна ознака «смерть» є негативно забарвленою, а отже і смисли, що обертаються навколо неї, мають негативну конотацію: «страждання», «біль», «розлука», «розставання», «самотність», «завершеність», «чуже». Архетипна ознака «очищення» / «життя» має позитивні асоціації та є підґрунтям виникнення таких смислів: «радість», «початок», «зустріч», «возз'єднання», «своє», «рух», «енергія», «життя», «циклічність».

Архетип Світло містить такі імплікації: *відчуття радості, натхнення, сподівання на краще*. Ось чому словесний поетичний образ: “*Way out in the valleys and / mountain ranges of light*” – через номінативні одиниці “*way out*” – “вихід”, “*light*” – “світло” викликає у свідомості читача асоціації з ідіомою “*the light at the end of the tunnel*” у значенні “бачити світло в кінці тунелю”, тобто знайти вихід зі складного становища.

Аналіз образу природних стихій в австралійських поетичних текстах виявив, що архетип Смерть, архетип Темрява та архетип Вогонь є невід'ємно пов'язаними між собою. Концептуальні імплікації *руйнування, відродження, страх, смерть* архетипів Вогонь, Смерть, Темрява схрещуються та переплітаються, що яскраво відтворено, на наш погляд, у вірші

“Mountain Bushfire” К. С. Макензі. Передконцептуальною іпостассю наведеного вірша є архетипи Вогонь (*smoke* – дим, *zenith* – зеніт, *radiant* – сяючий), Смерть (*death* – смерть, *sleeping* – сплячий, *fear* – страх, *ghastly* – жахливий), Темрява (*midnight* – північ, *black* – чорний), які активуються відповідними номінативними одиницями й у художньому мовленні отримують позначення через архетипні символи: місяць, дим, сон, труба (смерть); північ, страх, чорний колір (темрява); мідяний колір, сонце, полум'я, спека, західний вітер (вогонь). У свою чергу, завдяки атрибутивному мапуванню імплікативних ознак архетипів Вогонь – *знищення*, Темрява – *смерть, руйнування*, на споріднені ознаки базового концепту СМЕРТЬ реконструюємо концептуальну схему ВОГОНЬ Є ЯСКРАВЕ ЗГАСАННЯ, СМЕРТЬ. Іншими словами, вогонь спалює все і призводить до смерті, попелу, після яскравого сяяння настає темрява і спустошеність, що веде до смерті.

Посилаючись на феноменологічну теорію Г. Башляра, ми відмічаємо той факт, що вогонь – сутність радше суспільна, ніж природна. Щоб переконатися в обґрунтованості цього твердження, немає необхідності міркувати про роль вогню в первісному суспільстві, достатньо розглянути з точки зору позитивної психології структуру і формування поведінки цивілізованої людини. Дійсно, шанобливе ставлення до вогню укорінене через досвід людини в аспекті виховання; цей досвід набувається поступово у культурно соціальному розвитку людини шляхом усвідомлення первинної соціальної заборони. Вогонь і тепло дають ключ до розуміння найрізноманітніших речей, бо з ними пов'язані незабутні спогади, найпростіший і вирішальний досвід кожної людини. У такий спосіб, вогонь, постає винятковим явищем, через яке з'ясовують якості, властивості багатьох речей, явищ, подій життєвого світу. На думку Г. Башляра, з усіх природних явищ вогонь як архетип, наділений властивістю приймати протилежні значення – добра і зла. Вогонь – це сяйво Раю і пекло Пекла, ласка і катування. Це кухонне вогнище і апокаліпсис. Він доставляє радість дитині, струнко сидить біля печі; але він же карає за непослух того, хто затіє з ним занадто зухвалу гру. Він дає блаженство і вимагає шанобливості. Це божество охороняє і страхітливе, щедре і люте. Вогонь суперечливий, і тому це одним з універсальних начал пояснення світу. Ймовірно, вогонь, укладений у вогнище, вперше спонукав людину до мрії, став символом спокою, запрошення до відпочинку. Проте, в той самий час, споглядач вогню бачить у ньому образ зміни–стрімкого і наочного, він викликає спрагу змін, бажання прискорити час, підвести все життя до завершення, до межі потойбічного. [6,42] Саме за цим поясненням стоїть значення комплексу Прометей, який, згідно з Г. Башляром, несе в собі дві характерні риси: вогонь і шанобливість. Адже саме Прометей «соціалізував» стихію вогню коли долаючи небезпеку та нехтуючи правилами приніс його людям і навчив їх шанобливому ставленню до нього. Тобто, маючи в собі божественний початок, який в даному випадку можна назвати стихійним, адже первісні люди не розуміли походження природних катастроф та стихійних явищ і надавали їм значення «божественного»,

вогонь стає явищем соціальним. Натомість комплекс Емпедокла розкриває інше загальне явище: у ньому злиті любов до вогню і його шанування, інстинкт життя та інстинкт смерті. Основу вчення філософа Емпедокла становить концепція про чотири стихії, які утворюють «коріння» речей, так зване архе. Цим корінням є вогонь, повітря, вода і земля. Їм відповідали Зевс, Аїд, Нестіс (сицилійське божество води) і Гера. Вони заповнюють весь простір і знаходяться в постійному русі, переміщаючись, змішуючись і роз'єднуючись. Вони незмінні і вічні Комплекс Емпедокла – це є специфічний "поклик вогню", що поєднує інстинкти життя і смерті, на основі любові до вогню і його шанування, а процес з'єднання і розділення стихій підвладний двом протилежним силам - Любові і Ворожнечі. Згідно з легендою, Емпедокл кинувся в жерло вулкана Етна, оскільки хотів, щоб його пам'ятали і шанували, як бога. У одній миті злилися воедино любов, смерть і вогонь. Тотальна, безслідно поглинаюча смерть – гарантія переходу в інший світ, втрати всього, щоб усе знайти. Урок вогню зрозумілий: завоювавши світ спритністю, любов'ю або силою, людина повинна віддати все, знищити все безслідно[6, 57].

Продовжуючи аналіз поетичного образу стихії вогню у руслі феноменології, ми звертаємось до теорії ідеалізованого вогню, що знайшла своє відображення в роботі «Психоаналіз вогню» Г. Башляра. Ідея очищення через вогонь втілюється декількома способами: це може бути і ритуальне самоспалення і раптове захоплення якоюсь ідеєю, пристрастю, що наче полум'я охоплює людину. Полум'я, що спалювало та опікало нас раптом обертається джерелом світла. Любов народжує сім'ю, вогонь перетворюється у вогнище і стає символом соціалізації. Випробування вогнем дає речовині перевага однорідності, тобто чистоти, а з плавленням і куванням металів пов'язаний певний набір метафор, які в сукупності тяжіють до одного значення. З ідеалізованим вогнем слід було б, безсумнівно, порівняти той вогонь, за допомогою якого хлібороб очищає рілля. Таке очищення дійсно вважається глибоким. Вогонь не тільки знищує бур'яни, а й удобрює ґрунт, а попіл є нічим іншим як результатом очищення. І, нарешті, у вогні втілено його ідеальну іпостась – світло.

Так, у вірші Г. Лоусона, де знайшли відклик гострі соціальні конфлікти, а сам вірш пройнятий революційним пафосом, ми можемо виявити приховані смисли шляхом витягування/розплутування імплікативних концептуальних ознак, що містить архетип ВОГОНЬ та визначити його ознаки у руслі феноменологічної поезики згідно з вище описаними комплексами.

*It's time to burn as best we can
and throw the shackles off
Until the fire spills around
for us to glow in freedom.*

Коло концептуальних імплікацій архетипу ВОГОНЬ у наведеному прикладі *сила, яскравість, нестримність, біль, жага, смерть, очищення, початок, життя* реалізуються в номінативних одиницях «*to burn*», «*the fire spills*», «*glow in freedom*». Поетичний образ

вогню, що розливається (*fire spills*) являє собою квінтесенцію двох першоелементів – вогню та води, адже за емоційним забарвленням ми асоціюємо вогонь (в даному випадку це вогонь громадянської війни) з агресією, болем, жахом та смертю, проте спосіб дії – «розлиття» говорить про «водний» характер і відсилає нас до архетипу ВОДА, який містить в собі асоціативний ряд нестримність – сила – очищення. У цьому випадку ми спостерігаємо яскраво виражений векторний дисонанс, за допомогою якого створюється образ всеохоплюючої, нестримної війни з одного боку і простежується ознаки ідеологізації вогню як всеочищуючого елементу з іншого. Спрага самопожертви і жертвності та поклик вогню спрямовує нас до характеристики номінативної одиниці *to burn* крізь призму комплексу Емпедокла, де кінцевим результатом вважається досягнення вищої мети та реінкарнація / безсмертя : *to glow in freedom*. Революційний характер вірша, його (мантрична) ритміка змушує нас глибше вдивитися в наскрізний поетичний образ всього вірша і виявити прихований образ *зміни / мрії* який є характерним для комплексу Прометей, що має дуалістичний характер (вогонь є життя і смерть) і несе в собі значення стрімкої зміни. Аналізуючи наявний віршований текст у руслі феноменологічної парадигми ми доходимо висновку, що в категоріальній ознаці природної стихії ВОГОНЬ вічності вбачається циклічність образу життя.

Поетичний образ стихії стає призмою і засобом бачення світу, а література антропологізується, тобто проникає в турботи, думки та почуття людини, створюється за її мірками. На перший план виступає співзвучність природи й морального, духовного життя людини, характерним є філософське й моральне ставлення до природи, зображення об'єктивного світу часто взагалі витісняється зображенням суб'єктивних переживань поета. У природі шукають відображення власних настроїв і станів [11, с. 62].

Особливості світосприйняття людини, у якій почуття та емоції ототожнювалися з явищем, що їх викликало, стали плідним підґрунтям для вивчення колективного позасвідомого у працях представників *психологічної школи* та в межах *філософсько-культурологічного* напрямку (Л. Леві-Брюль, К.-Л. Стросс, З. Фрейд, К.-Г. Юнг, М. Хайдеггер). Міф стає особливим продуктом первісного мислення, в якому образно виражаються емоції та підсвідомість первіс-

ної людини. Основу колективного позасвідомого складає архетип “первинний образ” (термін К. Г. Юнга) притаманний багатьом культурам і цілим історичним епохам, який лежить в основі міфів і релігійних ідей іноді у зміненому вигляді [18, с. 217, 459, 540-541; 10]. Проте сам архетип – це лише певна задана форма психічної активності, яка об'єктивується, тобто наповнюється змістом, коли стає свідомою, тобто збагачується фактами свідомого людського досвіду [15, с. 216–217]. У сучасних лінгвістичних розвідках досліджують *психологічні архетипи* [16; 17; 1; 14; 8] як колективне позасвідоме, що втілюються у міфах, релігії, снах ті в літературних творах постає як *літературні архетипи* або *архетипні образи*, постійно відтворювані сюжети, образи, мотиви, тобто певна наскрізна породжуюча модель із незмінним ціннісно-смысловим ядром, що має тенденцію до зовнішніх змін ; *культурні (універсальні та етнокультурні) архетипи* як базисні елементи культури, що формують константні моделі духовності, які виражають і закріплюють властивості певного типу культури, актуалізуються в свідомості архетипними образами, створеними людством у процесі систематизації та схематизації культурного досвіду. Універсальні архетипи забезпечують наступність і єдність загальнокультурного розвитку, натомість етноархетипи, як константи національної духовності, визначають особливості світогляду, характеру художньої творчості й історичної долі певного народу, розкривають і закріплюють основоположні властивості етносу як культурної цілісності [там само, с. 38–39].

У ракурсі нашого дослідження вважаємо, що передконцептуальна площина поетичного образу природних стихій містить передзвання людства про оточуюче середовище і правила поведінки в ньому, які ми вилучаємо за допомогою реконструкції образ-схем архетипів і базових концептів. Серед неперсоніфікованих архетипних образів домінують вода (вологість, кров), земля (суша, бруд), вогонь (жар, світло) та повітря (ефір, порожнеча), що сягають найдавніших архетипів й асоціюються у всіх міфологіях зі світовими стихіями, які лежать в основі світобудови, тобто є першоелементами буття. У австралійській поезії експліцитно та імпліцитно виражені міфопоетичні та переосмислені уявлення про земний устрій і місце людини у Всесвіті, які відображають ціннісну картину світу австралійського народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Campbell J. The Inner Reaches of Outer Space: Metaphors as Myth and Religion / J. Campbell. – N.Y., Toronto: Harper and Row Publishers, 1988. – 286 p.
2. Fuconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Language / G. Fauconnier. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994. – 190 p.
3. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык: [учебник для вузов] / И. В. Арнольд. – [5-е изд., испр. и доп.]. – М.: Флинта: Наука, 2002. – 384 с.
4. Башляр Г. Избранное: Поэтика пространства / Гастон Башляр. – М.: РОССПЭН, 2004. – 376 с.
5. Башляр Г. Вода и грезы. Опыт о воображении материи / Гастон Башляр. – М.: Изд-во гуманитарной литературы, 1998. – 268 с.
6. Башляр Г. Психоанализ огня / Гастон Башляр. – М.: Прогресс, 1993. – 174 с.
7. Белехова Л. И. Методика экспликации архетипов, воплощенных в американских поэтических текстах [Электронный ресурс] / Л. И. Белехова // Когниция. Коммуникация. Дискурс. – Харьков, 2014. – № 9. – С. 8–32. – Режим доступа до статті: <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vyypusk-no9-2014/belehova-l-i>
8. Белехова Л. И. Словесный образ в американской поэзии: лингвокогнитивный взгляд / Лариса Ивановна Белехова. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – М.: ООО “Звездапад”, 2004. – 376 с.
9. Воробйова О. П. Метафори про метафори дидактичний сценарій / О. П. Воробйова // Записки з романо-германської філології Одеського національного ун-ту ім. І. І. Мечникова. – Одеса: Фенікс, 2010. – № 25. – С. 76–83.

10. Козлов А. С. Архетип / А. С. Козлов // Западное литературоведение XX века: Энциклопедия / [отв. ред. А. Е. Махов]; РАН Институт научной информации по общественным наукам. – М. : Intrada, 2004. – С. 37.
11. Лосев А. Ф. Эстетика природы (Природа и ее стилевые функции у Р. Роллана) / А. Ф. Лосев, М. А. Тахо-Годи. – К. : Collegium, 1998. – 242 с.
12. Маковский М. М. Язык – Миф – Культура. Символы жизни и жизнь символов / М. М. Маковский. – М. : Русские словари, 1996. – 330 с.
13. Потебня А. А. Теоретическая поэтика. Мысль и язык. Х. Поэзия. Проза. Сгущение мысли [Е. ресурс] / А. А. Потебня. – М. : Высшая школа, 1990. – 331 с. – Режим доступа до книги : <http://smalt.karelia.ru/~filolog/lit/potebnia.pdf>
14. Элиаде М. Миф о вечном возвращении: Архетипы и повторяемость / М. Элиаде. – СПб. : Алетейя, 1998. – 250 с.
15. Юнг К.-Г. Архетип и символ / Карл Густав Юнг. – М. : Renaissance, 1991. – 306 с.
16. Юнг К.-Г. Душа и миф. Шесть архетипов / Карл Густав Юнг; [пер. с англ.]. – К. : Гос. библ-ка Украины для юношества, 1996. – 383 с.
17. Юнг К.-Г. Об архетипах коллективного бессознательного [Е. ресурс] Карл Густав Юнг. – Режим доступа : http://kruzers15.boom.ru/ID_17_37_06.htm
18. Юнг К.-Г. Психологические типы / Карл Густав Юнг ; [пер. с нем. С. Лорие / под общ. ред. В. Зеленского]. – М. : “Университетская книга” АСТ, 1998. – 720 с

REFERENCES

1. Campbell J. The Inner Reaches of Outer Space: Metaphors as Myth and Religion / J. Campbell. – N.Y., Toronto: Harper and Row Publishers, 1988. – 286 p.
2. Fuconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Language / G. Fauconnier. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994. – 190 p.
3. Arnold IV Stylistics. Modern English: [textbook for high schools] / IV Arnold. - [5th ed., Corrected. And additional.] - M.: Flint: Science, 2002. - 384 pp.
4. Bachelard G. Selected: Poetics of space / Gaston Bachelard. - Moscow: ROSSPEN, 2004. 376 pp.
5. Bachelard G. Water and dreams. Experience of the Imagination of Matter / Gaston Bachelard. - M. : Publishing of humanitarian literature, 1998. - 268 p.
6. Bachelard. G. Psychoanalysis of Fire / Gaston Bachelard. - Moscow: Progress, 1993. - 174 pp
7. Belehova L.I. Method of explication of archetypes embodied in American poetic texts [E. resource] / L.I. Belehova // Cognition. Communication Discourse - Kharkiv, 2014. - No. 9. - P. 8-32. - Access to article: <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no9-2014/belehova-li>
8. Belehova L.I. A verbal image in American poetry: linguistic-cognitive view / Larisa Ivanovna Belehova. - [2nd form., Add. And processing.]. - M.: LLC "Starflight", 2004. - 376 pp.
9. Vorobyova O.P. Metaphors about metaphors Didactic scenario / O.P. Vorobyov // Notes from the Romano-Germanic philology of the Odessa National Univ. I. I. Mechnikov. - Odesa: Phoenix, 2010. - No. 25. - P. 76-83.
10. Kozlov A. S. Archetype / A. S. Kozlov // Western Literature Studies of the Twentieth Century: Encyclopedia / [op. Ed. A. E. Makov]; RAS Institute of scientific information on social sciences. - M.: Intrada, 2004. - P. 37.
11. Losev A.F. Aesthetics of nature (Nature and its stylistic functions by R. Rolland) / AF Losev, MA Taho-Godi. - K.: Collegium, 1998. - 242 с.
12. Makovsky M. M. Language - Myth - Culture. Symbols of Life and the Life of Symbols / M. M. Makovsky. - M.: Russian dictionaries, 1996. - 330 p.
13. Potebnja AA Theoretical Poetics. Thought and language. H. Poetry. Prose. Condensed Matter [E. resource] / AA Potebnja. - Moscow: Higher school, 1990. - 331 pp. - Access to the book: <http://smalt.karelia.ru/~filolog/lit/potebnia.pdf>
14. Eliade M. Myth about eternal return: archetypes and repeatability / M. Eliade. - SPb : Ateleyya, 1998. - 250 s
15. Jung K.-G. Archetype and Symbol / Carl Gustav Jung. - M.: Renaissance, 1991. - 306 pp.
16. Jung K.-G. Soul and myth. Six Archetypes / Carl Gustav Jung; [Per. With English.]. - K.: Gos. The bible of Ukraine for youth, 1996. - 383 pp.
17. Jung K.-G. About Archetypes of Collective Unconscious [E. resource] Karl Gustav Jung. - Access mode: http://kruzers15.boom.ru/ID_17_37_06.htm
18. Jung K.-G. Psychological Types / Carl Gustav Jung; [Per. With him S. Lorey / in common. Ed. V. Zelensky]. - M.: "Univeseit book" AST, 1998. - 720 p

A poetic image of the elements of fire and water in Australian poetry

E. Finik

Abstract. The article focuses on defining cognitive and linguistic nature of verbal poetic image. It suggests the analysis of archetypes as preconceptual plane of the images of natural elements of fire and water and reveals cognitive and lingual mechanisms of their creation in Australian poetic texts. Within the framework of cognitive paradigm of cognitive linguistics and cognitive poetics verbal poetic image obtained in this paper the status of linguo-cognitive construal.

Keywords: poetic image, concept, archetype, natural elements.

Поэтический образ стихии огня и воды в Австралийской поэзии

Е. Финик

Аннотация. В статье определено природу словесного поэтического образа и выявлены передконцептуальные признаки образов природных стихий огня и воды и раскрыты механизмы и способы создания этих образов в австралийской поэзии. В рамках лингвокогнитивной парадигмы на основе обработки положений когнитивной лингвистики и когнитивной поэтики словесный поэтический образ получил в работе статус лингвокогнитивного текстового конструкта.

Ключевые слова: поэтический образ, концепт, архетип, природные стихии.